

Kangasala

Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS

14.04.2026

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Kunnossapitoluokitus RAMS	3
Rakennetut viheralueet	4
Avoimet viheralueet	5
Metsät	6
Suojelualueet	7
Kangasalan Kunnossapitoluokkien pinta-alat	8
Reitit	9
Kestävän kehityksen näkökulmat kunnossapitoluokituksessa	10
Suunnitteluprosessin kuvaus	11
Tiedostus ja vuorovaikutus	12
Kyselyiden tiivistetyt tulokset	13
Seuranta ja jatkotoimenpiteet	14
Lähteet	15

Liitteet

- Rams-kunnossapitoluokitus keskustan alue
- Rams-kunnossapitoluokitus Ruutana ja Haviseva
- Rams-kunnossapitoluokitus Sahalahti
- Rams-kunnossapitoluokitus Kuhmalahti

Johdanto

Kangasalan kaupunki päivittää nykyisen viheralueiden ABC-hoitoluokituksen valtakunnalliseen RAMS-kunnossapitoluokitukseen. Uusi luokitus on laadittu Ramboll Finland Oy:n asiantuntijoiden toimesta tiiviissä ja vuorovaikutteisessa yhteistyössä kaupungin edustajien ja sidosryhmien kanssa.

Kangasalan RAMS-kunnossapitoluokitus kattaa asemakaavoitetut ja kaupungin omistuksessa olevat viheralueet (ei liikenneviheralueita tai kiinteistöjen pihvoja).

Viheralueiden kunnossapidon tavoitteena on huolehtia eri kohteista niiden erityispiirteet huomioiden. Oikein valitut ja alueelle sopivat kunnossapitotoimet lisäävät luonnon monimuotoisuutta sekä ihmisten hyvinvointia ja kohtaamisia tukevia ympäristöjä. Resurssiviisaasti toteutettava kunnossapito mahdollistaa kustannusäästöjä.

RAMS-luokitus toimii keskeisenä työkaluna kaupungin pyrkimyksessä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja asukkaiden luontokokemusta. Kunnossapitoluokituksen selkeät tavoitteet ja kriteerit auttavat kohdentamaan toimenpiteet niin, että viheralueet tukevat ilmastonmuutokseen sopeutumista, edistävät asukkaiden terveyttä ja varmistavat luonnonympäristöjen elinvoimaisuuden kustannustehokkaasti ja johdonmukaisesti.

Vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti kaupungin asukkaita kuultiin kahden karttapohjaisen kyselyn avulla, jossa he saivat kommentoida viheralueiden RAMS-kunnossapitoluokitusta ja kertoa odotuksensa viheralueiden kunnossapidolle. Lisäksi kaupungin henkilökunnalle ja sidosryhmille järjestettiin yhteensä kolme työpajaa, joissa osallistujilla oli mahdollisuus kommentoida kunnossapitoluokituksen luonnosvaiheita.

Nurmikonleikkuuta Kuohunlahdenpuistossa

Kunnossapitoluokitus RAMS

Kunnossapitoluokan avulla määritellään, millä laatutasolla viheralue pidetään kunnossa. Se ohjaa resurssien mitoittamista, työn tilaamista ja valvontaa sekä mahdollistaa työsuorituksen tilastoinnin ja vertailun eri aikoina ja eri alueilla. Näin luokitus toimii keskeisenä työkaluna hoidon laadun ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Kunnossapitoluokan valintaan vaikuttavat alueen luonnon piirteet, sijainti kaupunkikuvassa, ekosysteemipalvelut eli luontohyödyt, käyttötarkoitus, rakentamisaste, tavoiteltu kunnossapidon intensiteetti sekä rakentamis- ja ylläpitokustannukset.

Kaupungin keskustassa, taajamissa, asuinalueiden ja rakennettujen ympäristöjen yhteydessä korostuvat rakennetut viheralueet. Metsäluokkia esiintyy Kangasalanviheralueilla huomattavasti eniten. Niittyjä hoidetaan avoimen alueiden kunnossapitoluokan mukaan.

RAMS-kunnossapitoluokkien kuvaukset

Rakennetut viheralueet (R) ovat muun muassa erilaisia puistoja, puistoaukioita, suoja- ja vaihettumisalueita sekä liikuntaan, leikkiin ja muuhun erityiseen toimintaan tarkoitettuja viheralueita. Näillä alueilla on korkeimmat rakentamis- ja kunnossapitokustannukset.

Avoimet viheralueet (A) koostuvat arvo-, käyttö- ja maisemaniityistä, muista matalakasvuisista avoimista alueista ja maisemapelloista. Nämä alueet tarjoavat mahdollisuuden luonnon ja maisemien katselulle, kuljeskelulle sekä toisinaan myös kukkien keräilylle. Avoimet viheralueet tarjoavat elinympäristöjä useille kasveille ja hyönteisille, joiden elinolosuhteet ovat kaupungistumisen myötä heikentyneet. Avoimien viheralueiden kunnossapito on usein rakennettuja viheralueita vähäisempää ja kunnossapidon kustannukset ovat siten matalammat muihin luokkiin verrattuna.

Metsien (M) kunnossapitoluokkaan kuuluvat arvo-, lähi-, suoja-, talous- sekä ulkoilu- ja virkistysmetsät. Myös retkeilyreitit kuuluvat tähän kunnossapitoluokkaan. M-luokassa on alhaiset rakentamis- ja kunnossapitokustannukset.

Pääluokkia täydentävät luokat

Suojelualueet (S) Suojelualueet ovat alueita, jotka on määrätty suojeltaviksi laissa, asetuksissa tai valtioneuvoston, ministeriön, lupa- ja valvontaviraston tai muun viranomaisen päätöksellä.

Muutosalueet (X) maankäytön muutosalue on yleis- tai asemakaavassa rakentamiseen tai rakentamisen vaikutuspiiriin osoitettu alue.

- Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa
- Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa
- Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa.

Rakentamattomat tonttien ja johtoalueiden maisemat pyritään pitämään avoimina ja estämään metsittyminen.

Rakennetut viheralueet

Yleisempiä kunnossapitotoimenpiteitä ovat nurmikonleikkuu, puuston hoitotoimenpiteet ja raivaukset, istutusten kunnossapito, reunaniitto, roskien keruu, ulkoliikuntapaikkojen kesä- ja talvikunnossapito sekä kalusteiden huolto.

R1 Rakennettu arvoviheralue

Arvokkaat rakennetut viheralueet ovat puistoja, aukioita tai julkisten rakennusten ulkoalueita, jotka edustavat merkittävää puutarhakulttuuria, puutarhataidetta, kulttuuriperintöä, arkkitehtuuria tai muita maanomistajan määrittelemiä erityispiirteitä.

Virastotalon ruukkuistutuksia hoidetaan R1-kunnossapitoluokan mukaan.

R2 Toimintaviheralue

Toimintaviheralueisiin lukeutuvat jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteyksiin sekä liikuntaan, leikkiin ja erityistoimintoihin varatut alueet.

Ranta-Koiviston ulkokuntosalia hoidetaan R2-kunnossapitoluokan mukaan.

R3 Käyttöviheralue

Käyttöviheralueet ovat oleskeluun, viihtymiseen ja virkistäytymiseen tarkoitettuja kaupunki- ja taajama viheralueita. Käyttöviheralueilla voi olla monipuolista kasvillisuutta ja rakenteita

Kuohunlahdenpuisto pidetään R3 käyttöviheralueen mukaisessa kunnossa.

R4 suoja- ja vaihettumisviheralue

Suoja- ja vaihettumisviheralueet ovat rakennetun ja luonnonympäristön vaihettumisalueita.

Urheilutien rinne kuuluu kunnossapitoluokkaan R4.

Avoimet viheralueet

Yleisempiä kunnossapitotoimenpiteitä ovat niitto, raivaus, vieraslajien poisto, maisemapeltojen viljelytoimenpiteet sekä niitto- ja raivausjätteen poiskeruu. Erytistoimenpiteinä voidaan perustaa laidunalueita ja poistaa puita ja pensaita arvoniittyalueilta sekä niittää vesikasveja.

A1 Arvoniitty

Arvoniityt ovat erityisen arvokasta maisemaa, kulttuuriperinnettä, luonnon monimuotoisuusarvoja tai muita maanomistajan määrittämiä erityisiä ominaisuuksia edustavia niittyjä. Kunnossapito suunnitellaan kohdekohtaisesti.

Luotosenmäen arvoniitty hoidetaan A1-kunnossapitoluokan mukaan.

A2 Käyttöniitty

Käyttöniityt ovat ulkoiluun ja harrastamiseen tarkoitettuja avoimia tai puoliavoimia niittyjä. Käyttöniityt voivat olla osa virkistysaluetta, puistoa tai pihaa sekä osa kulttuuri- ja perinnemaisemaa.

Korpipuiston niittyä hoidetaan A2-kunnossapitoluokan mukaan.

A3 maisemaniitty

Maisemaniityt ovat avoimen kulttuuri- tai perinnemaiseman ja ruohovartisen luonnonkasvillisuuden säilyttämiseen tarkoitettuja avoimia tai puoliavoimia niittyjä. Niissä voi esiintyä luonnonmukaisia hulevesirakenteita. Maisemaniityt sijaitsevat taajamissa, haja-asutusalueilla, usein teiden ja ulkoilureittien varrella tai tien pientareilla.

Noormarkun leikkikentän niittyä hoidetaan A3-kunnossapitoluokan mukaan.

Avoimet viheralueet, kunnossapitoluokat A4 ja A5

A4 Avoin alue

Avoimet alueet ovat näkymien ja avoimuuden säilyttämiseen tarkoitettuja alueita, kuten viljelykäytöstä poistettuja peltoalueita, metsien aukeita alueita, sähkölinjojen alustoja sekä luonnonmukaisten hulevesirakenteiden reunavyöhykkeitä. Lisäksi luokkaan kuuluvat luonnonniityt, tulvaniityt, rantaniityt ja ruovikot, joita ei hoideta tai kunnossapito keskittyy lähinnä vesakon poistamiseen. Avomille alueille ei kohdistu virkistyskäyttöä tai se on vähäistä.

Lentolan voimalinjan aluetta hoidetaan avoimen alueen A4-luokan mukaan.

A5 Maisemapelto

Maisemapeltoja ovat muokatut ja kylvetyt maa-alueet ja reunavyöhykkeet, joilla kasvaa hyöty- tai maisemakasveja. Viljelypalstat- ja kaupunkiviljelyalueet kuuluvat A5-luokkaan. Maisemapeltoilla voi esiintyä luonnonmukaisia hulevesirakenteita.

Pikkolan maisemapeltoa hoidetaan A5-kunnossapitoluokan mukaan.

Metsät

Hoidon tavoitteena on varmistaa metsien jatkuva puuston, metsäkasvillisuuden ja maaperän elinvoimaisuus, luonnon ja maiseman monimuotoisuus sekä kasvien terveys. Metsien kunnossapitoa ohjaavat kaavoitus sekä mahdollinen metsänhoitosuunnitelma tai metsänomistajan asettamat tavoitteet. Yleisimpiä toimenpiteitä ovat hakkuu- ja raivausjätteiden tarpeenomainen keruu sekä talousmetsissä säännölliset harvennushakkuut ja taimikoiden hoito.

M1 Arvometsä

Arvometsissä on erityisen arvokasta maisemaa, kulttuuriperinnettä, luonnon monimuotoisuusarvoja tai muita maanomistajan määrittämiä erityisiä piirteitä edustavia metsäalueita taajamassa tai sen ulkopuolella.

Mustalukon luonnonsuojelualueet hoidetaan kunnossapitoluokan M1 mukaisesti. Valokuva Maiju Nylund.

M2 Lähimetsä

Lähimetsiin lukeutuvat oleskeluun, leikkiin, kauttakulkuun, ulkoiluun, liikuntaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen tarkoitetut asuinalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevat metsät, joiden virkistyskäyttö on päivittäistä.

Korpipuiston lähimetsää hoidetaan M2-kunnossapitoluokan mukaan.

M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä

Ulkoilu- ja virkistysmetsät ovat ulkoiluun, retkeilyyn, liikuntaan, marjastukseen, sienestykseen ja virkistäytymiseen tarkoitettuja asuinalueiden läheisyydessä tai hieman etäämmällä sijaitsevia metsiä.

Osaa Kirkkoharjun ja Sorolan montun ulkoilumetsistä hoidetaan luokassa M3.

Metsät, kunnossapitoluokat M4 ja M5

M4 Suojametsä

Suojametsät ovat asuinalueiden ja rakennetun ympäristön sekä häiriötä aiheuttavien toimintojen, kuten liikenneväylien ja teollisuuslaitosten, välissä sijaitsevia metsiä, jotka edistävät terveyttä ja turvallisuutta. Suojametsissä voi esiintyä luonnonmukaisia hulevesirakenteita. Suojametsiin voi kohdistua taloudellisia odotuksia.

Osa Lahdentien viereisistä metsäalueista kuuluu kaupungin omistukseen ja hoidetaan suojametsä M4-kunnossapitoluokan mukaan.

M5 Talousmetsä

Talousmetsät ovat talouskäytössä olevia metsiä, joita lisäksi hyödynnetään virkistyskäyttöön. Talousmetsiin kohdistuu taloudellisia odotuksia.

Kuvituskuva talousmetsästä (ladattu: Pixabay, 30.3.2026, vapaa käyttöoikeus)

Reitit

Reittejä Kangasalalla hoidetaan M3- ja R3-kunnossapitoluokkien mukaan, toisinaan reiteillä on myös kunnossapitoluokituksen ulkopuolelle jääviä alueita, usein jalankulun väyliä tai katuverkkoa hyödyntäviä osuuksia. Kunnossapidon tavoitteena on hoitaa alueita säännöllisesti käytettävyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Kaupungin kunnossapidettävät reitit:

- Kirkkoharjun liikuntareitti & Sorolan virkistysalue: keskustan tuntumassa, valaistuja liikuntareittejä, kuntoportaat, laavu, näkötorni ja kahvila. Talvella hiihtoladut. Kirkkoharjun alueella on merkitty ratsastusreitti, joka kulkee harjumaisemissa.
- Mäyrävuoren liikuntareitti: valaistu kuntoreitti
- Kaarinanpolku: noin 60 km vaellusreitti, josta voi valita lyhyempiä osuuksia. Vaihtelevaa maastoa ja viisi laavua, joista neljä soveltuu yöpymiseen.
- Kuohunharjun liikuntareitti: noin 2 km pituinen reitti kulkee Kuohunharjun pohjoisrinnettä kirkonkylän keskuskentän ja Huutijärven Venttiväylän välillä. Reitillä ei ole talvikunnossapitoa.
- Pohjan liikuntareitti: ulkoilupolku metsä- ja peltomaisemissa, sopii kävelyyn ja hiihtoon.
- Sahalahden liikuntareitti: valaistu kuntorata ja frisbeegolfrata
- Kirkkojärven kulttuuri- ja luontopolku: helppo, noin 10 km reitti järven rannalla, sopii myös pyöräilyyn, esteetön lankkureittiosuus noin 1 km pitkä.
- Laipanmaan reitit yhteistyössä Pälkäneen kanssa: suuri yhtenäinen metsäalue, yli 30 km opastettuja polkuja ja useita laavuja.

Kirkkoharjun liikuntareitti

Suojelualueet

Suojelualueilla on yleensä suojeltuja luontokohteita, kuten harvinaisia tai uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja, tai merkittäviä luonnonmuodostumia. Lisäksi suojelualueiksi voidaan määritellä alueet, joilla on muinaismuistolain nojalla suojeltuja varhaisemman asutuksen ja historian jäännöksiä, kuten vanhoja rakennelmia ja kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Suojelualue voi syntyä myös maanomistajan tai muusta aloitteesta tai päätöksestä, jolloin omistaja itse päättää suojella alueen luonnonarvoja tai historiallisia piirteitä. Näin suojelualueet voivat olla monin tavoin määriteltyjä ja suojelun kohteet voivat vaihdella luonnosta ja ympäristöstä aina ihmisen historiaan ja kulttuuriperintöön asti.

Kangasalan viheralueilla suojelualueita ovat muun muassa Euroopan unionin Natura 2000-alue Kirkkojärvellä ja Kirkkoharjun luonnonsuojelualueet (yksityismaiden luonnonsuojelualueet, YSA). Viheralueilla sijaitsevat arkeologiset kohteet ja luonnonalueet (yleiskaavaan merkityt luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita) on huomioitu kunnossapitoluokitusten valinnassa ja sijoitettu pääsääntöisesti arvoluokkiin.

Kirkkojärven Natura 2000-alue

Kangasalan kunnossapitoluokkien pinta-alat

Viheralueiden kunnossapitoluokkien pinta-ala on Kangasalla yhteensä 753 hehtaaria, josta suurin osa, noin 70 % on metsiä (534 ha). Suurin yksittäinen kunnossapitoluokka on M3 eli ulkoilu- ja virkistymetsä (194 ha). Pienimmän metsäluokan muodostaa M5 eli talousmetsä, joka sijaitsee Sahalahdessa (noin 3 ha).

Seuraavaksi suurin kunnossapitoluokka on rakennetut viheralueet, joiden osuus kokonaispintalasta on noin 15 %. Suurimman luokan muodostaa R3-luokka eli käyttöviheralueet (47 ha) ja pienimmän luokan arvoviheralueet R1 (0,01 ha).

Avoimien viheralueiden osuus on 5 %, joista A4 eli avoimien alueiden osuus on suurin (19 ha) ja A1-luokan eli arvonittyjen osuus on pienin (noin 2 ha).

Suojelualueiden osuus on 7 % (yhteensä 51 ha).

Lisäksi tulevaisuuden maankäytöltään muuttuvien maankäytön muutosalueiden osuus on 4 % (yhteensä 30 ha).

Luokka	Pinta-ala hehtaareina
Pinta-ala yhteensä	753,4
(R) Rakennetut viheralueet yhteensä	111,4
R1	0,012
R2	42,4
R3	47,1
R4	21,8
(A) Avoimet viheralueet yhteensä	36,6
A1	2,3
A2	3,2
A3	8,5
A4	19,4
A5	3,3
(M) Metsät yhteensä	524,2
M1	126,1
M2	146,6
M3	193,6
M4	55,3
M5	2,6
(S) Suojelualueet	51,2
(X) Muutosalueet yhteensä	30
AX	9,2
RX	18,2
MX	2,6

Kooste Kangasalan viheralueiden kunnossapitoluokkien pinta-aloista

Kestävän kehityksen näkökulma kunnossapitoluokituksessa

RAMS-luokitus tukee kestävää kehitystä kolmella osa-alueella:

- Taloudellinen kestävyys: Viheralueet ovat helposti kunnossapidettäviä, pitkäikäisiä ja käyttäjilleen toimivia koko elinkaaren ajan. Kunnossapitoresurssit kohdennetaan kunnossapitoluokituksen, alueiden arvon ja käyttöasteen mukaisesti.
- Kulttuurinen ja sosiaalinen kestävyys: Viheralueet parantavat asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja viihtyvyyttä. Alueen arvojen mukaan hoidetut viheralueet ovat myös osa kulttuuriympäristön vaalimista ja lisäävät asukkaiden sitoutumista elinympäristöönsä.
- Ympäristöllinen kestävyys: Kunnossapidon avulla vaalitaan ja parannetaan viheralueiden luonnon monimuotoisuutta sekä sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Haitallisten vieraslajien leviämisen ennaltaehkäisy, varhainen torjunta ja pitkäjänteinen hallinta kuuluvat jokaiseen kunnossapitoluokkaan.

Kestävyyden eri näkökulmat liittyvät keskeisesti myös viheralueiden kunnossapitoon.

Suunnitteluprosessin kuvaus

Suunnitteluprosessi käynnistyi keväällä 2025 olemassa olevan ABC-hoitoluokituksen käsittelyllä paikkatieto-ohjelmassa RAMS-kunnossapitoluokitusta vastaavaksi. Viheralueet käytiin aluekohtaisesti läpi ja niille määriteltiin alustavat kunnossapitotarpeet kaupungin lähtötietojen perusteella. Valmistelutyön jälkeen prosessi eteni kuudessa vaiheessa:

- Ensimmäisessä vaiheessa koottiin kaikki muu tarvittava lähtöaineisto, käynnistettiin vuorovaikutus- ja viestintäohjelma sekä toteutettiin sähköinen karttapohjainen kuntalaiskysely; samalla täsmennettiin hankkeen tavoitteet ja tunnistettiin mahdolliset lisäselvitystarpeet.
- Toisessa vaiheessa viheralueiden nykytila selvitettiin lähtöaineiston ja kohdekäyntien perusteella.
- Kolmannessa vaiheessa pidettiin kaksi työpajaa kaupungin henkilöstölle. Luonnos kunnossapitoluokituksesta ja sitä koskeva raportti laadittiin hyödyntäen nykytilan analyysiä, asetettuja tavoitteita, asukaskyselyn tuloksia, kaupungin henkilöstön kommentteja ja lähtöaineistoa.
- Neljännessä vaiheessa asukkaiden näkemyksiä kartoitettiin karttakyselyllä viheralueiden alustavasta kunnossapitoluokituksesta. Lisäksi järjestettiin sidosryhmätyöpaja, jossa kunnossapitoluokituksen luonnos esiteltiin ja osallistujilla oli tilaisuus ehdottaa luonnokseen muutoksia.
- Vaiheessa viisi aineisto esiteltiin teknisen keskuksen kotikatutiimille. Vaihe kuusi pitää sisällään aineiston viimeistelyn ja luovutuksen.

Kaavio suunnitteluprosessista

Tiedotus- ja vuorovaikutus

Tiedotus

Kunnossapitoluokitusyön käynnistymisestä ja karttakyselyistä laadittiin aloitustiedotteet ja tulosraportit kaupungin verkkosivuille, kaupungin some-kanaville ja lehdistölle. Työpajoihin laadittiin kutsut, jotka lähetettiin asianomaisille. Lopullisesta kunnossapitoluokituksesta ja nähtävillä asettamisesta laadittiin tiedotteet.

Maptionnaire-karttakyselyt

Ensimmäinen kysely toteutettiin loppukesällä 2025 ja kyselyn tavoitteena oli kerätä kaupungin asukkailta huomioita, ideoita ja toiveita omasta lähiympäristöstään. Asukkaat saivat kommentoida yleisellä tasolla luokitus esimerkkejä ja kunnossapidon menetelmiä. Kyselyn avulla selvitettiin asukkaiden odotukset viheralueiden kunnossapidolle

Toinen kysely toteutettiin tammikuussa 2026. Karttapohjaisessa kyselyssä kaupungin asukkaat saivat kommentoida kartalle vietyä alustavaa kunnossapitoluokitusta.

Työpajat

Ensimmäinen työpaja toteutettiin Kangasalan kunnossapitohenkilöstölle lokakuussa 2025. Työpajassa työskenneltiin pienryhmissä ja sen tavoitteena oli kerätä tietoa kunnossapidosta käytännön näkökulmasta. Kunnossapidon henkilökunta ja ryhmiä ohjaavat jäsenet kokosivat kommentteja kunnossapitoluokituksen ensimmäiseen luonnokseen. Kunnossapitoluokitukseen tehtiin muutokset työpajassa kerättyjen kommenttien perusteella. Joulukuussa järjestettiin kaupungin henkilökunnan kanssa toinen työpaja, jossa tarkasteltiin muun muassa tarkemmin reittien kunnossapitoluokitusta.

Maaliskuussa toteutettu työpaja järjestettiin tilaajan valitsemille sidosryhmille, kuten paikallisille toimijoille ja päättäjäille, viranhaltijoille, paikallisille yhdistyksille ja seuroille. Työpajassa tarkasteltiin laadittua kunnossapitoluokitusta ja työpajaan osallistuneilla oli mahdollisuus kommentoida suunnitelmia. Yleisesti esiin nousivat katualueiden pölyn- ja meluntorjunta, viheralueiden kuten puistomaisten alueiden lisääminen ja siisteys. Lisäksi kartalta nostettiin muutama kaupungin hallinnoima alue, joihin lisättiin kunnossapitoluokitukset. Kuhmalahden osalta keskusteltiin maanomistuksen tarkastelusta ja kunnossapidon mahdollisesta intensiteetin lisäämisestä sekä traktoreiden vetoon käytetyn pellon kehittämisestä maisemapelloksi.

Kyselyiden tiivistetyt tulokset, kysely I

Kangasalan kaupungin verkkokysely, joka oli avoinna 25.8.–7.9.2025, käsitteli viheralueiden kunnossapitotapoja ja siihen tuli 73 vastausta. Vastaajista suurin osa, lähes 40 %, oli 51–65-vuotiaita, 31-50 vuotiaita oli 29 %, 41-50- vuotiaita 26 % ja alle 30-vuotiaita yksi prosentti. Valtaosa vastaajista oli naisia (yli 80 %).

Ulkoilu- ja retkeilyreittien osalta reitit ja opastus nähtiin pääosin hyvin toimivina, erityisesti Kirkkoharjun, Kirkkojärven luontopolun ja Sorolan alueilla. Vain pieni osa vastaajista koki reittien ja opastuksen olevan erittäin huonosti tai huonosti toimivia kaikilla alueilla, lukuun ottamatta Sahalahden liikuntareittiä. Kuohunharjun reitit ja opastus nähtiin toimivan huonoimmin, tämä käsitys oli noin 20 %:lla vastaajista.

Kävely- ja pyöräilyreittien talvihoidon osalta vastaajien näkemykset hajaantuivat huomattavasti. Lähes puolet vastaajista koki, ettei talvihoidettuja reittejä ole riittävästi, kun taas 37 % piti niiden määrän sopivana.

Luonnon kulumisesta retkeilyreiteillä ei ollut suurta huolta vastaajien keskuudessa. Eniten huolta herättivät Kirkkoharjun, Sorolan ja Kirkkojärven reitit, jotka myös olivat käytetyimpiä reittejä.

Talkoisiin osallistumisen osalta 33 vastaajaa ilmoitti kiinnostuksensa siivoustalkoisiin. Muut talkootehtävät, kuten vieraskasvilajien poisto, eivät herättäneet kiinnostusta.

Luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi vastaajat kannattivat erilaisia toimenpiteitä. Tärkeimpänä pidettiin haitallisten vieraslajien torjumista ja puulajiston monipuolistamista. Lahopuiden lisääminen ja säilyttäminen saivat myös runsaasti kannatusta. Noin puolet vastaajista toivoi hallittua hoitamattomuutta kunnossapidon keinoksi metsäalueilla.

Avoimien viheralueiden osalta niittyjen lisäämistä, haitallisten vieraslajien torjumista, lahopuiden lisäämistä ja säilyttämistä pidettiin suosituimpina toimenpiteinä. Hallittua hoitamattomuutta kannatettiin myös avoimien viheralueiden kunnossapitokeinoksi, ja tavan katsottiin sopivan paremmin avoimille kuin rakennetuille viheralueille.

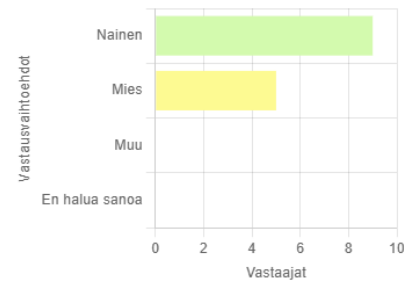
Kyselyiden tiivistetyt tulokset, kysely II

Asukkaiden näkemyksiä viheralueiden alustavasta kunnossapitoluokituksesta kartoitettiin karttakyselyllä 12.-25.1.2026. Kyselyn avulla haluttiin selvittää kokevatko asukkaat, että alueille on valittu sopiva kunnossapitoluokka sekä tarvitaanko kunnossapidon kohteisiin aktiivisempaa tai keveämpää kunnossapitoa.

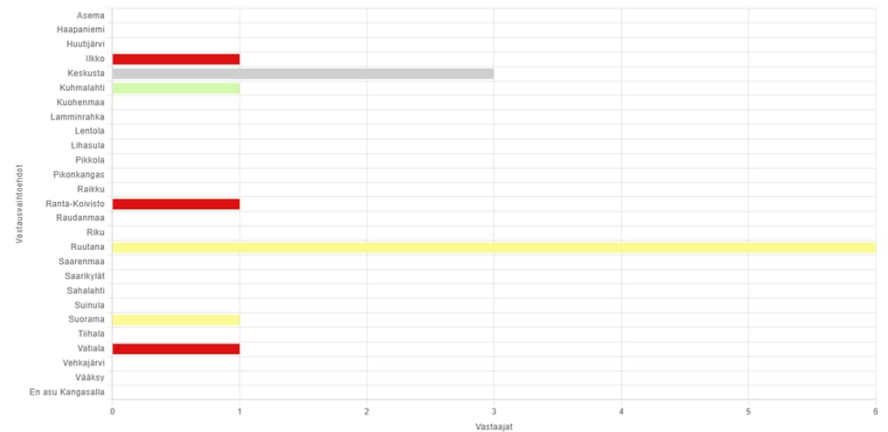
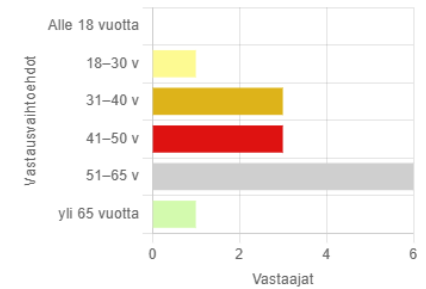
Kyselyssä vieraili 99 henkilöä, mutta lähetettyjä vastauksia saatiin 14. Vastaajista yhdeksän oli sukupuoleltaan naisia ja miehiä oli viisi. Vastauksia saatiin lähes kaikista ikäluokista, paitsi alle 18-vuotiaita vastaajia ei ollut osallistunut kyselyyn. 18-30 vuotiaita vastaajia oli yksi, ja yhteensä kuusi vastausta saatiin ikäluokista 31-40 vuotiaat (3 kpl) ja 41-50 v (3 kpl). Enemmistö vastaajista oli 51-65 vuotiaita ja yksi yli 65 vuotias. Asuinpaikakseen vastaajat ilmoittivat Ilkon, Keskustan, Kuhmalahden, Ranta-Koiviston, Ruutanan, Suoraman ja Vatialan. Vastaukset keskittyivät Keskustaan lähiympäristöineen sekä Kuhmalahden ja Pohjan lähialueille.

Karttakysymysten vastauksista kävi ilmi, että noin 15 vastaajaa katsoi, että merkittyjen alueiden kunnossapitoluokkaa tulisi muuttaa. Lisäksi noin 40 vastaajaa piti tarpeellisena alueen kunnossapidon aktiivisuuden lisäämistä. Toisaalta noin 55 vastaajaa oli sitä mieltä, että alueen kunnossapidon tulisi olla kevyempää ja vähemmän aktiivista.

Sukupuoli

Ikä

Otteita kyselyn tuloksista

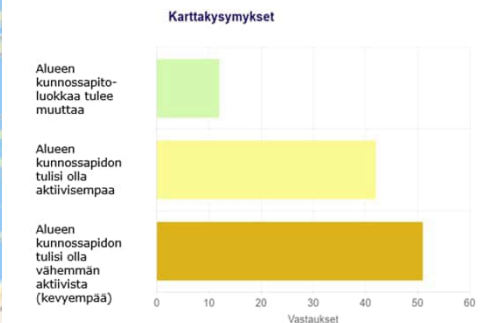
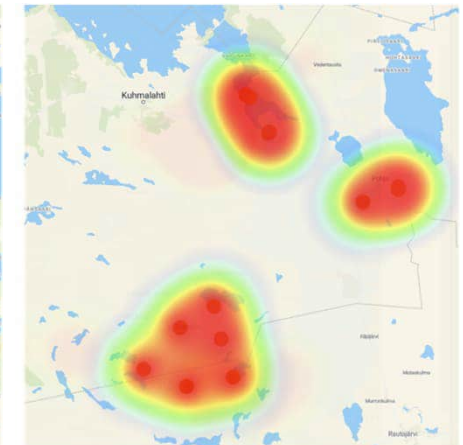
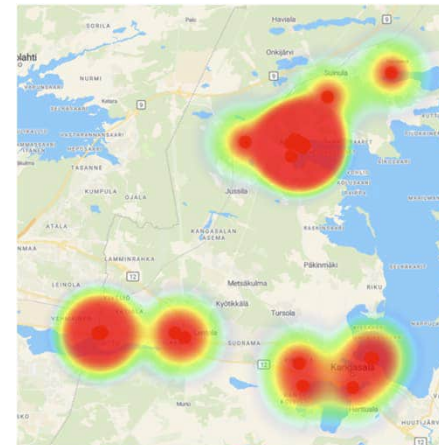
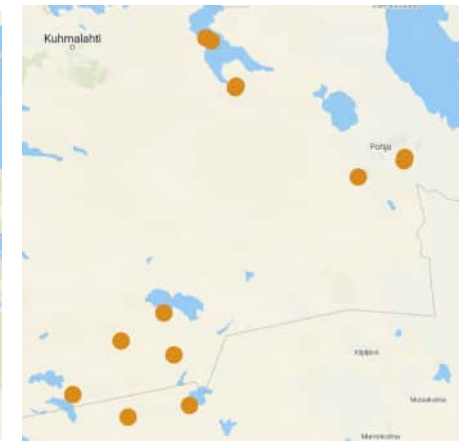
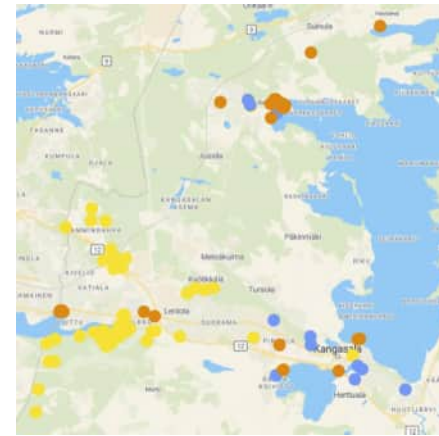
Karttakyselyn vastauksissa oli mahdollista esittää alueelle toista kunnossapitoluokkaa. Rakennettujen viheralueen (punainen R-luokka) muutosta ehdotettiin kahdessa vastauksessa. Avoimeksi viheralueeksi (keltainen A-luokka) muuttamista ehdotettiin neljässä vastauksessa. Metsien ja retkeilyreittien (vihreä M-luokka) kunnossapitoluokituksen vaihtamista ehdotettiin seitsemässä vastauksessa.

Niiden vastausten perusteella, joissa toivottiin alueiden kunnossapidon olevan aktiivisempaa, kohteet sijaitsivat Saappaanpohjan lähiympäristössä Ranssilassa, Ilkon ja Nattarin alueilla, Kangasalan keskustassa sekä Pohjan ja Kulmalahden lähialueilla.

Karttavastausten perusteella alueen kunnossapidon tulisi olla vähemmän aktiivista (kevyempää) Ilkon, Lemposen, Linturinteen ja Lamminrahkan välisellä alueella. Yksittäisiä vastauksia sijaitsi Kangasalan keskustan läheisyydessä sekä Ruutanen ja Ranssilan välisellä alueella.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että vastaajat suosivat kevyempää kunnossapitoa, mutta erityisesti metsiin ja retkeilyreiteille kaivattiin aktiivisempaa kunnossapitoa. Selkeästi vastauksista korostuu tarve muuttaa kunnossapitoluokkia ja tehdä ero eri alueiden kunnossapidon aktiivisuuden välillä.

Osa kartalle tehdyistä merkinnöistä olivat Kangasalan kaupungin kunnossapidon ulkopuolisia alueita. Jatkotoimenpiteenä kunnossapitoluokkiin tehtiin tarpeenmukaiset muutokset.

Karttavastausten määrä kysymysluokittain

Seuranta ja jatkotoimenpiteet

RAMS-kunnossapitoluokituksen käyttöönotto vaatii seuranta- ja arviointia, jotta sen tehokkuus ja tavoitteiden saavuttaminen voidaan varmistaa. Kunnossapitoluokkaan voi tulla muutoksia asemakaavamuutoksien, viheralueen kehittymisen ja elinkaaren aikaisten muutosten mukaan. Vuoropuhelu kaupungin ja asukkaiden välillä on keskeistä onnistuneen ja ajantasaisen kunnossapidon varmistamiseksi.

Kaupunkien viheralueita voidaan sekä perustaa että kehittää kunnossapitoluokituksen avulla. Luokitus voi ohjata myös perustamisvaiheen tavoitteita ja kunnossapidon mitoitusta: esimerkiksi avointa aluetta voidaan suunnitelmallisesti antaa kehittyä metsäisemmäksi, tai uuden viheralueen perustamisessa kunnossapitoa voidaan toteuttaa aluksi intensiivisemmin ja keventää sitä takuuajan päätyttyä, kun kasvillisuus on vakiintunut ja menestyy vähäisemmällä kunnossapidolla.

Kunnossapitoluokituksen päivitystarpeeseen vaikuttavat käyttöpaineen muutokset, kaavoitus sekä suunnittelu- ja rakennushankkeet, mutta myös uusien inventointien tulokset ja eri arvotekijöitä koskevan tiedon lisääntyminen (esim. luonnonsuojelualueiden perustaminen tai rajausmuutokset sekä arvokkaiden luonto-, maisema- ja kulttuurikohteiden päivittyneet tiedot).

Pikkola

Lähteet

Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021, H. Tajakka, Viherympäristöliiton julkaisu nro. 70

Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020, Viherympäristöliitto

Rams 2020- päätöksentekijän opas viheralueiden kunnossapitoon (PDF), [vyl_rams_paatoksentekijanopas_web.pdf](#)

Kangasalan avoimien viheralueiden kehittämissuunnitelma 2019

Pikkolan maisemapelto